26.5.2021

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

VNS 3/2021 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022—2025

INFRA ry:n lausunto valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2022—2025

INFRA ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2022—2025 ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä julkisen talouden suunnitelmasta

Vuoden 2020 keväällä puhjenneesta koronakriisistä johtuen hallitus joutui viime vuonna poikkeamaan syksyllä 2019 asetetusta kehysmenettelystä. Vuoden 2020 osalta kehysmenettelystä poikkeaminen oli perusteltua ja hallituksen talouden elvyttämiseksi osoitetut toimet onnistuivat rakennus- ja infra-alan näkökulmasta hyvin.

Voimakkaiden globaalien sekä Suomessa kansallisesti päätettyjen elvytystoimien ansiosta maailmantalous on osoittanut elpymisen merkkejä ja myös Suomen osalta BKT:n arvioidaan kasvavan tänä ja kahtena seuraavana vuotena yhteensä 6,6 %.

Valtioneuvoston selonteon mukaan kehysmenoja on BKT:n ennustetusta kasvusta huolimatta kuitenkin tarkoitus nostaa 900 milj. € vuodelle 2022 ja 500 milj. € vuodelle 2023. Tämän lisäksi vuoden 2023 osalta kehysmenoja uudelleenkohdennetaan pysyvästi 370 milj. €:lla vuodesta 2023 alkaen. Näin menetellen säästötoimenpiteet ja valtiontalouden tasapainottaminen jäävät seuraavien hallitusten toteutettaviksi.

Vaikutukset liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalaan

Kehysmenojen pysyvä 370 milj. €:n uudelleenkohdennus kohtelee kaikkein pahiten LVM:n hallinnonalaa, jolta vähennetään 110 milj. € vuodesta 2023 alkaen. LVM:n hallinnonalalle kohdistettava säästösumma on yli kolminkertainen seuraavaksi eniten kulujaan vähentämään joutuvaan hallinnonalaan verrattuna.

Valtioneuvosto antoi 15.4.2021 eduskunnalle selonteon valtakunnalliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi vuosille 2021–2032 (Liikenne 12).

Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteena on lisätä liikennepolitiikan pitkäjänteisyyttä ja luoda ennustettavuutta mm. suunniteltaviin ja toteutettaviin väylähankkeisiin. Suunnitelmassa perusväylänpitoon kohdistettu rahoitus on tarkoitus nostaa 1,4 mrd. €:n vuosittaiselle tasolle ja kehittämisinvestointien rahoitus on puolestaan tarkoitus nostaa 500 milj. €:n tasolle vuodesta 2025 alkaen. Lisäksi perusväylänpidon rahoitustasoon on tarkoitus tehdä vuosittainen 2,5 prosentin tasokorotus vuodesta 2025 alkaen.

Perusväylänpidon arvioidussa vuosittaisessa määrärahatasossa on vuosien 2023 ja 2024 kohdalla hälyttävä kuoppa määrärahan laskiessa vuodesta 2022 15 % vuoteen 2023 ja edelleen 8 % vuoden 2022 tasosta vuoteen 2024. Kehittämisinvestointien osalta puolestaan vuoden 2024 rahoitustasossa on lähes neljänneksen pudotus vuoteen 2023 verrattuna.

INFRA ry
Eteläranta 10
00130 Helsinki

Y-tunnus: 0116966-8
S-posti: info@infra.fi
etunimi.sukunimi@infra.fi

Puh. +358 9 129 91

Infra.fi
Infrakuntoon.fi

26.5.2021

Kun tähän Liikenne 12 -suunnitelmaan sisältyvään vuosien 2023 ja 2024 määrärahatason voimakkaaseen laskuun yhdistetään LVM:n hallinnonalalle tehtävä pysyvä 110 milj. €:n määrärahojen leikkaus, ja kun tiedossa on, että LVM:n hallinnonalan suurimmat määrärahat kohdistuvat nimenomaan perusväylänpitoon ja väyläverkoston kehittämiseen, näyttäytyy tilanne väyläverkon kunnossapidon ja kehittämisen osalta entistä synkempänä.

Näin suuret vaihtelut määrärahoissa eivät missään tapauksessa tue suunnitelman tavoitteita pitkäjänteisestä liikennepolitiikasta eivätkä alan palveluntarjoajille tärkeää tasaista tuotantovolyymiä.

Lausuttavana olevan julkisen talouden suunnitelman mukaan perusväylänpidon vuoden 2021 määrärahaan on tarkoitus siirtää 50 milj. € vuodelta 2022. Vaikka tarkoitus onkin hyvä, on tämän määrärahasiirron toteuttaminen pitkäjänteisyyden ja tasaisen tuotannon näkökulmasta hankala. Määräraha on tarkoitus jakaa hankkeisiin eri ely-keskusten alueille. Määrärahojen tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö edellyttäisi, että ely-keskuksilla olisi valmiita suunnitelmia, joita se voi ryhtyä toteuttamaan. Myös hankkeiden kilpailuttamisprosessiin on varattava riittävästi aikaa. Tässä tilanteessa on vaarana, että toteutettaviksi hankkeiksi valikoituu sellaisia hankkeita, jotka eivät kokonaistilanne huomioon ottaen ole tarkoituksenmukaisimpia.

Vuosille 2023 ja 2024 osuva merkittävä määrärahatason pudotus uhkaa myös EU-rahoituksen saamista. Liikenne 12 -suunnitelman mukaa Suomi pyrkii kasvattamaan saantoaan Verkkojen Eurooppa -rahoitusvälineestä (CEF2). EU-rahoituksen kotiuttamisen maksimoiminen edellyttäisi, että CEF2 -rahoitushakujen aukeamisen aikaan vuosina 2021, 2022 ja 2023 Suomella olisi vakaa näkymä kansallisesta rahoituksesta näille vuosille. Nyt näkymänä on voimakas määrärahatason pudotus vuosille 2023 ja 2024.

Lopuksi

Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvä LVM:n hallinnonalan 110 milj. €:n säästö on tarkoitus allokoida LVM:n eri momenteille vuoden 2022 aikana. Tällä hetkellä se on toistaiseksi allokoitu kehittämisinvestointien momentille.

INFRA ry näkemyksen mukaan kehittämisinvestointeihin tulisi säästöjen sijaan tehdä satojen miljoonien eurojen tasokorotus, jotta Liikenne 12 -suunnitelmassa kirjattuun väylänpidon määrärahatason tavoitteeseen 1 % BKT:sta päästäisiin.

Kehittämisinvestoinnit ovat kertaluonteisia ja saavat aikaan talouskasvua sekä parantavat elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Niistä tinkimisen sijaan valtiontalouden tasapainottamiseen tulisi INFRA ry:n näkemyksen mukaan pyrkiä tuottoja lisäämällä mm. työllisyyden kannustavuuden kautta. Mahdolliset säästökohteet tulisi löytää valtiontalouden pysyvistä käyttömenoista eikä tulevaisuusinvestoinneista.

Paavo Syrjö

toimitusjohtaja, INFRA ry

INFRA ry
Eteläranta 10
00130 Helsinki

Y-tunnus: 0116966-8
S-posti: info@infra.fi
etunimi.sukunimi@infra.fi

Puh. +358 9 129 91

Infra.fi
Infrakuntoon.fi